

חַת־ת לַיּוֹם רֵאשׁוֹן פְּרִשִׁת מִקֵּץ עֵרֵב חֲנוּכָּה כ"ד בְּסֵלּוֹ ה'תש"פ

מעוניינים להקדיש לזכות יקירכם? צרו קשר kidschitas.he@gmail.com

חֲמִשׁ / ראשון עם רש"י

אֲתָמוּל לְמַדְנוּ בְּחֲמִשׁ שְׁיוֹסֵף הָיָה צָרִיךְ לְהִשָּׂאֵר עוֹד שְׁנַתִּים בְּבֵית הַסֵּהר בְּגִלְל שְׁבַט־טוֹחַ יוֹתֵר מִדֵּי בֶּשֶׁר הַמִּשְׁקִים.

שְׁנַתִּים נוֹסְפוֹת עָבְרוּ עַל יוֹסֵף בְּכֹלֵא, שְׁבִסוּפֹן, פְּרָעָה חֶלֶם חֶלֶם.

פְּרָעָה חֶלֶם שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּנִילוֹס (הַנְּהָר הַגָּדוֹל שֶׁל מִצְרַיִם) וְרוֹאֶה שְׁבַע פְּרוֹת בְּרִיאוֹת בֶּשֶׁר שְׁמֵנוֹת וּמְדוּשָׁנוֹת, עוֹלוֹת מֵהֵיאוֹר וּמִתְחִילוֹת לֶאֱכֹל אֶת כָּל הָעֵשֶׂב שֶׁסָּבִיבָם.

אַחֲרֵיהֶן שְׁבַע פְּרוֹת רְזוֹת וְשְׁדוּפוֹת יֵצְאוּ מֵהֵיאוֹר, נֶעֱמְדוּ לִיד הַפְּרוֹת הַשְּׁמֵנוֹת וְהִבְרִיאוֹת וְאָכְלוּ אוֹתָן! הַפְּרוֹת הַרְזוֹת וְהַשְּׁדוּפוֹת אָכְלוּ אֶת הַפְּרוֹת הַבְּרִיאוֹת וְהַשְּׁמֵנוֹת! וְאִז הִתְעוֹרֵר פְּרָעָה.

הוּא נִרְדָּם שׁוֹב, וְחֶלֶם עוֹד חֶלֶם: הוּא רָאָה שְׁבַע שְׁבוּלִים שֶׁל חֶטָּה בְּרִיאוֹת וְשְׁמֵנוֹת מְאוֹד. וְאַחַר כֵּן, צָמְחוּ שְׁבַע שְׁבוּלִים שְׁדוּפוֹת וּמִיּוֹבְשׁוֹת וּבִלְעוּ אֶת שְׁבַע הַשְּׁבוּלִים הַבְּרִיאוֹת וְהַשְּׁמֵנוֹת

פְּרָעָה הִתְעוֹרֵר וְחָשַׁב שֶׁלְחֶלֶם כִּזֶּה חִיבָת לִהְיוֹת מִשְׁמַעוֹת. וְהוּא צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ, מִי יִפְתֹּר לוֹ אֶת הַחֶלֶם?

כָּל הַחֲכָמִים שֶׁל פְּרָעָה נָסוּ לְפַתֹּר אֶת הַחֶלֶם. הֵם לֹא חָשְׁבוּ שֶׁהַכּוֹנֵן הֵיא עַל שְׁנַיִם שְׁיֵהִיָּה בָּהֶם הַרְבֵּה מְזוֹן וְשְׁנַיִם לֹלָא מְזוֹן, כִּיּוֹן שֶׁלְדַעְתָּם שְׁנוֹת רַעֲב וְשְׁנוֹת שְׁבַע לֹא יִכּוֹלוּ לְהִתְרַחֵשׁ בּוֹ זְמַנִּית, וְהַחֶלֶם עַל הַפְּרוֹת הַשְּׁמֵנוֹת וְהַרְזוֹת וְהִתְבּוֹאָה הַמְדַשְׁנָת וְהַשְּׁדוּפָה הֵי סְמוּכִים אֶחָד לְשֵׁנֵי לְכֹן הַפְּתוֹרוֹנוֹת שֶׁהִצִּיעוּ לְפְרָעָה הֵי כָּלֶם דּוֹמִים ל:

יְהִי לָךְ 7 בְּנוֹת בְּרִיאוֹת 7 בְּנוֹת אַחֲרוֹת שְׁיִמּוֹתָ, אֲבָל פְּרָעָה יִדַע שֶׁזֶּה לֹא יִכּוֹל לִהְיוֹת נְכוּן, בְּגִלְל שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ וְלַחֲלוּמוֹת שֶׁלוֹ יֵשׁ מִשְׁמַעוֹת חֲשׁוּבָה מְאוֹד לְמִצְרַיִם וְלֹא רַק לוֹ בְּאִפְּן אִישִׁי.

שׁוֹר הַמִּשְׁקִים (הָאֲחֵרָאִי לְהִבְיָא אֶת הַשְּׁתִיָּה לְמֶלֶךְ) אָמַר לְפְרָעָה: מִצְטַעַר שֶׁלֹּא אִמְרָתִי עַד עֲכָשׁוּ, בְּשֶׁהֵאוּפָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ וְאֲנִי הוֹשֵׁלְכֵנּוּ לְבֵית הַסֵּהר שֶׁל פּוֹטִיפָר, הֵיָה לְשִׁנֵּינוּ חֶלֶם וּמִיִּשְׁהוּ בְּבֵית הַסֵּהר פְּתַר לָנוּ אוֹתוֹ. (שֶׁלֹּא מְדַבֵּר אֶת הַשְּׁפָה הַמִּצְרִית בְּמִדְיָק), הַדְּבָרִים הַתְּרַחְשׁוּ בְּדִיוֹק כְּמוֹ שֶׁהוּא פְּתַר.

פְּרָעָה שָׁלַח מִיִּשְׁהוּ לְקָרָא לְיוֹסֵף, גָּזְזוּ אֶת שַׁעְרוֹ, נָתְנוּ לוֹ בְּגָדִים רְגִילִים, וְהִבְיָאוּ אוֹתוֹ אֶל פְּרָעָה.

תהלים / יום כ"ד לחדש פרקים קי"ג-קי"ח

הפרק הקצר ביותר בכל התהלים הוא פרק קי"ז – "הללו את ה' כל גוים" – שכל העמים ישבחו את ה'. "כי גבר עלינו חסדו, ואמת ה' לעולם" בגלל שה' הראה את חסדו ליהודים באפן חזק והאמת של ה' היא נצחית.

חסידות מסבירה משמעות נוספת למלים "ואמת ה' לעולם" ה' בא "לעולם" לתוך העולם. בהתנעזות הרבי ספר את הספור הבא: הצמח צדק היה צריך לנסע לפטרבורג לפגישה בה רצו שהרבנים יחוללו שנויים בחנוך ובדרך ההסמכה לרבנות. מישהו שאל אותו איך יכול להעמיד את חייו בסכנה אם ישנם כל כך הרבה יהודים שסומכים עליו שיצדיק אותם בדרך הנכונה בעבודת ה' (חסידיים)? הרבי הצמח צדק ענה שתי תשובות (כפי שיש פעמים רבות בגמרא):

1. הצמח צדק אמר שיש לו ילדים, אם משהו חס ושלום יקרה, הם יוכלו להדריך את החסידים.

2. האחדות של החסידים = הם יעבדו יחד ויתגברו על כל דבר המונע אותם ויוכלו להביא את אמת ה' לעולם – הדרך האמתית של ה' לתוך העולם כדי שכלם ידעו.

בהתנעזות, הרבי סיים את הספור באומרו שהיום, הדבר השני אותו אמר הצמח צדק, חשוב שכל החסידים ידעו אותו, כיון שבאחדות יש לנו את האחריות ללמד את האחרים את דרך ה' כפי שהורו לנו הרבנים.

תניא / פרק ב' (כ"ד כסלו שנה פשוטה)

היום לומדים על הנפש האלוקית שיש לכל יהודי.

אתמול הסברנו על הנפש הראשונה של היהודי. היום נלמד על הנפש השנייה של היהודי. הנפש השנית, מסביר האדמו"ר הזקן, היא "חלק אלוך ממעל ממש", חלק של ה'!

אדם הראשון היה היצור הראשון שקבל את הנשמה הזו, ומאחר יותר היא הועברה רק ליהודים.

הפסוק אומר שה' "נפח" את הנשמה אל האדם. הדגמה של נפוח מראה שהנשמה מגיעה ממקום מאוד עמוק בתוכנו. אפשר לדבר זמן ממשך בלי להתעייף, אבל אם מנסים לנפח אפלו לדקה, מתעייפים מכוון שהנפוח מגיע ממקום עמוק בפנים.

יש דרגות רבות ושונות של נשמות. למשל נשמות האבות, משה רבנו ונשמות של זמננו שהן הנשמות לפני ביאת המשיח והן נשמות נמוכות יותר. ובכל זאת, כל נשמה מגיעה מהחלק העמוק ביותר של ה'. כדי לרדת לתוך הגוף, הנשמה עוברת תחנות שונות (צמצומים) וקשה לזהות מהיכן הגיעה הנשמה במקור.

לכן ה' נתן לנו מצוה: "ולדבקה בו" – לדבקה בה'. הגמרא מסבירה שהכונה שנתחבר לתלמידי חכמים, ודרךם נתחבר לה'. לצדיקים ומנהיגי הדור יש נשמות שלא עוברות צמצומים רבים לפני שהן יורדות לעולם ולכן נשמותיהם קרובות יותר לה'. כדי שנשמה רגילה תהיה קשורה לה' באשר היא בתוך גוף גשמי, היא צריכה להתקשר לצדיק שחי בדור שלה. על ידי קיום הוראות הצדיק, כל נשמה יכולה להתחבר קרוב מאד לחלק העמק ביותר של ה'.

בתניא, האדמו"ר הזקן ילמד את הדרך הארצה והקצרה של עבודת ה'. כדי ללכת בדרך הזו, צריך לודא שהנשמה שלנו חזקה כדי שתדע לשלוט בגוף ולהרגיש אהבת ה' ויראתו הצעד הראשון לחזוק הנשמה הוא לדעת שצריך להתקשר לרבי של דורנו, זהו היסוד לודא שמצליחים בדרך עבודת ה' שהתניא מלמד אותנו.

האדמו"ר הזקן מוסיף בסוף הפרק, שאפילו שהנשמה הזו מגיעה ישר מה', הקדשה שיש להורים עושה הבדל אלו "לבושים" יהיו לנשמה – איזו עדינות תהיה לנשמה וכיצד היא תחוש כאן בעולם.

היום יום / כ"ד בסלו

למדנו אתמול על הפסוקים הראשונים של לכו נרננה ב"שיר של יום" רביעי, וזו המשמעות שלהם: ביום רביעי מתחילים לשאל את עצמנו, "מה יהיה בשבת?" אמתחילים לדאג למזון ודברים נוספים וגם מתחילים לדאג "מיט וואס ועט מען שאבעסן?" איך השבת שלנו תרגיש באמת שבת קדושה ומיחדת? זה יכול לגרם לעצבות. לכן אומרים "לכו נרננה!" בואו ונשיר! באו נבטח בה! ביום חמישי עדין לא מצאנו את הדרך לגרם לכו שהשבת שלנו תרגש באמת, כבר יותר קשה לשיר! לכן ביום חמישי בלילה (ליל שישי) לומדים חסידות כדי שביום ששי נוכל להרגיש עד כמה גדול ה', ועם זה באמת אנחנו יכולים להיות בשבת. תזכרת: לא אומרים תחנון במנחה, ביון שליל חנכה חל הלילה.

ספר המצוות / מצוות עשה קל"א, קכ"א

היום עומדים לסים את הלמוד בהלכות מעשר שני ולהתחיל חלק חדש של הלכות ברמב"ם – בענין בכורים. בערב פסח בשנה הרביעית ובשנה השביעית מאז השמיטה ישנה מצוה הנקראת "ודוי מעשר" אדם צריך לומר לה' שהוא הביא את המעשר שהיה אמור להפריש. לומדים גם על מצוות בכורים – מביאים את הפרות הראשונים משבעת המינים שצומחים אצלנו לבית המקדש עבור הכהנים. (זו מצוה שנוהגת רק בארץ ישראל, כשבת המקדש קיים. בעזרת ה' אנו נוכל לקיים אותה עוד השנה!)

רמב"ם / הלכות מעשר שני פרק י"א, בכורים פרקים א', ב'.

פרק י"א - בשנים בהם נותנים מעשר עני (שנה רביעית ושנה שביעית לשמיטה אנו צריכים לעשות ודוי מעשרות. בודוי מעשרות אנו אמרים לה' שנתנו את כל המתנות והמעשרות שעלינו לתת. איננו יכולים לומר זאת עד שבפעל נתנו את המתנות והמעשרות. לא מספיק רק להניח אותם בצד וליעד אותם לנתינה.

פעת מתחילים ללמד הלכות בכורים:

פרק א' - ישנן 24 מתנות שנתנות לכהנים. שמונה מתוך המתנות האלו יכולות להאכל בבית המקדש, וחמש אחרות יכולות להאכל רק בתוך העיר ירושלים. בפרקים הבאים נלמד אודות חלק ממתנות הכהונה – אלו שטרם למדנו אודותם בחלקים אחרים ברמב"ם.

פרק ב' - אנו מתחילים ללמד על המתנה של בכורים. מביאים בכורים משבעת המינים שארץ ישראל השתבחה בהם - (חטה, שעורה, גפן, תאנה, רמון, זית ותמר). מפרישים את הבכורים מהפרות היפים ביותר שצומחים אצלנו. לא מביאים מיץ רמונים במקום פרי שלם. אבל אם אנו גרים במקום רחוק מאד מירושלים אפשר להביא בכורים, תאנים מיבשות וצמוקים.

ב"הנרות הללו אומרים "ואין לנו רשות להשתמש בהם".

הפונה היא שאיננו יכולים לשבת לידם בחדר חשוף עם ספר ולקרא תוך שמוש באורם (בגלל זה מנהגנו להשתמש בשמשים גבוהים כדי שישארו לזמן ארוך יותר וימנעו מאתנו מלהשתמש באור הלהבות).

אולם, "אין רשות להשתמש בהם", הפונה למשהו עמוק יותר. לה' יש נחת מכל מצוה שאנו מקימים. ונותן לנו שכר על כך שמתנהגים כראוי. אבל הדרך הנכונה ביותר לקיים מצוה היא לא לעשותה רק לשם קבלת שכר "אין לנו רשות להשתמש בהם" - שלא נשתמש במצוות כדי לקבל שכר.

במצוות רבות, ה' מדבר על שכר (למשל הדלקת נרות שבת, המביאה שלום בית) אבל לא במצוה של הדלקת החנכה, ולכן המצוה הזו של חנכה נותנת את הכוח, כל השנה שהמצוות אותן אנו מקימים יעשו רק בגלל שה' רוצה שנקיים אותם ולא בגלל השכר שיכולים להרויח מקיומם, וזו הדרך הטובה ביותר לקיים מצוה.

(מתוך שיחה שבת חנכה, תשל"ט)